

bij ontstentenis van den oud-directeur Kersseboom, voor de tweede betaling aanspreekelijk keuren kan, te doen belasten voor het gewaagde capitaal van f 15.647,14,8, om 's Compagnies guarand bij faute van voldoening in Bengalen, op hem te zoeken.

Fol. 68v-69v.

(Uit deze zaak blijkt dat althans in 1757 het bevel om niets in de negotieboeken op te nemen [fol. 70] zonder het besluit daarvan schriftelijk vast te leggen, niet werd uitgevoerd. Het is betreffende buitengewone posten opnieuw opgedragen. Met de schuld van de overleden boekhouder Daniel Aukema, die eind augustus 1763 maar f 2776,1,12 bedroeg, is het beter dan Heren XVII verwacht hebben. Omdat zijn rekening bij overlijden nog niet is ontvangen, werd aan Bengalen opgedragen, mocht zijn schuld nog niet vereffend zijn, die ten laste van zijn boedel te brengen en de uitslag direct aan Heren XVII te rapporteren. Dit dient eveneens te gebeuren met de reparatiekosten, inclusief de genoten 10%, ten tijde dat ingenieur Claude Ogerdias opzichter van de werken was. Deze moeten met de vorige kosten vergeleken worden en men dient aan te geven of de gebouwen niet goedkoper zijn te onderhouden. Het rondgeschreven bevel van september 1756 om een memorandum van alle maten, gewichten, munten etc. op te stellen, is herhaald en er is op een snelle uitvoering aangedrongen. Van sommige kantoren is die nog niet ontvangen. Heren XVII wilden die verzamelen [fol. 71] en laten drukken. Aan Surat, Malabar, Ceylon, Coromandel en Bengalen is bevolen dit memorandum in duplo zo snel mogelijk met de retourschepen uit Ceylon en Bengalen rechtstreeks naar Nederland te zenden. Er is bevolen om de opgaven van maten, gewichten en munten van Java's Oostkust, Cheribon en Bantam met die van Batavia te laten drukken. Men is het eens met Heren XVII dat er in deze onzekere tijden niets bijzonders in Bengalen ondernomen moet worden. Dat blijkt ook duidelijk uit het geheime besluit van 2 juli 1764 over de memorie van de aftredende directeur Louis Taillefert aan zijn opvolger. De pogingen betreffende het eigendom van Banquibazar moeten zeker niet hervat worden. Het bestuur is hierover onderhouden en, conform de strekking van deze memorie van overgave en het besluit daarover, krachtig aangespoord de handel te verbeteren en de uitgaven te verminderen. De beste middelen daartoe zijn aangegeven. [fol. 72])

COROMANDEL

Heren XVII hadden geklaagd dat het bestuur te Nagapattinam geen kopieën van de brieven van 10 juli en 10 december 1761 aan Batavia rechtstreeks naar Nederland had gezonden. De Hoge Regering zendt deze nu zo snel mogelijk naar Nederland en zal het bestuur het verzuim ernstig verwijten. Overeenkomstig de wens van Heren XVII krijgt de secretaris van de Politieke Raad, Hazelkamp, die toen eerste klerk was, en verantwoordelijk was voor de verzending van brieven, een boete van drie maanden gage met bedreiging van een ernstige correctie bij een volgend verzuim. De toenmalige secretaris Paulus Loman heeft minder schuld en doordat hij is overleden, kan hij zich niet meer verantwoorden. Hij vertrouwde slechts teveel op de eerste klerk. Eveneens naar de wens van Heren XVII is aan Bengalen, Coromandel, Ceylon, Malabar en Surat bevolen, steeds samen met hun brieven direct naar Nederland, kopieën van brieven aan Batavia toe te voegen. Anders dan Heren XVII hebben gewenst, [fol. 73] is na het vertrek van Lubbert Jan van Eck de verwerving van textiel niet onveranderd gebleven. In 1762 zijn er $182\frac{1}{4}$ pakken minder dan in 1761 ontvangen en in 1763 zelfs $345\frac{3}{4}$ pakken minder dan in 1762. Als acceptabele redenen worden de onrustige tijden en de uitzonderlijke droogte in het afgelopen jaar genoemd. In tegenstelling tot wat Heren XVII uit de brief van het bestuur van 10 december 1761 konden verwachten, is de winstrekening over 1761/62 f 741.848, terwijl die over 1760/61 maar f 641.460 is geweest. Maar volgens de brief van 19 december 1763 uit Nagapattinam is die over 1762/63 weer tot f 590.460 gedaald. De afzet van Japans koper in het noorden van Coromandel begon echter weer aan te trekken. De Hoge Regering is zeer pijnlijk getroffen door het verwijt van Heren XVII dat de aanstelling van Christiaan van Teylingen als gouverneur, [fol. 74] als deze al geen andere belangen dan die van de Compagnie dient, dan toch onberedeneerd is. Zij